

Handlingsplan för SLU:s deltagande i EU-program 2022-2027

Introduktion

Det övergripande målet i SLU:s strategi 2021-2025 är att universitetet ska spela en nyckelroll för omställning till ett hållbart samhälle i en föränderlig värld. Strategin understryker betydelsen av internationellt samarbete och samverkan inom forskning, utbildning och miljöanalys för att nå det målet.

Europa är en viktig samarbetsarena för alla SLU:s verksamhetsområden och EU:s finansieringsprogram¹ omfattar en mängd olika program och fonder, som ger goda möjligheter till att bland annat utveckla och stärka samarbeten och nätverk, nå större genomslag, attrahera internationella talanger och få tillgång till unik infrastruktur.

Programmen är indelade i sex olika tematiska områden där följande är av särskilt intresse för SLU.

- ”*Inre marknaden, innovation och digitalisering*”, som innefattar bland annat Horisont Europa och EU:s rymdprogram.
- ”*Sammanhållning och värden*”, där Erasmus+ programmet återfinns och även Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf), som inkluderar de olika Interreg-programmen.
- ”*Naturresurser och miljö*”, som omfattar bland annat Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling, Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden, samt Programmet för miljö- och klimatpolitik (Life).

Denna handlingsplan beskriver möjligheter inom de program som bedöms vara av störst relevans för SLU, dvs Horisont Europa, Erasmus+ samt Interreg-programmen och program inom ”*Naturresurser och miljö*”, och hur SLU strategiskt kan utnyttja dessa. Planen riktar sig till personal vid institutioner, prefekter och forskare/lärare, universitets- och fakultetsledningar, samt relevanta delar av verksamhetsstödet, centralt och på institutions-/fakultetsnivå. Handlingsplanen bygger på erfarenheter av och utfall i förra ramprogrammet (2014-2020) samt satsningar som gjorts för att öka stödet för SLU:s deltagande i EU-program (bilaga 1).

Hur gick det 2014-2020?

SLU beviljades drygt 46 miljoner euro ur ramprogrammet Horisont 2020 (H2020), som löpte under perioden 2014-2020. Dessa medel utgjorde ca 4% av SLU:s externa

¹ https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes_sv

bidragsinbetalningar och renderade plats nio i Vinnovas sammanställning över EU-budgetutfall bland svenska universitet. Tar man universitetens storlek (mätt i antal professorer) i beaktande hamnade SLU på en sjätteplats efter Chalmers, KI, KTH, Uppsala universitet och Lunds universitet. Cirka 40% av SLU:s totala bidrag från H2020 kom från pelaren *Excellent science*, att jämföra med drygt 60% för svenska högskolesektorn som helhet. En större andel av SLU:s bidrag (drygt 53%) kom från pelaren *Societal Challenges*. I dessa projekt hade SLU en relativt låg genomsnittlig projektbudget, vilket kan bero på att bara ett fåtal av projekten koordinerades av SLU.

Under motsvarande period utgjorde bidragen från andra EU program en något större andel (4,5%) av SLU:s externa bidragsinbetalningar. Huvuddelen av dessa bidrag kanaliserades via andra svenska myndigheter och ca 75% var medel för fortlöpande miljöanalys (*Datainsamling för genomförandet av EU:s gemensamma fiskeripolitik*, via Jordbruksverket). Resterande andel av bidragen var huvudsakligen riktad till regionala samverkansprojekt (Interreg-projekt).

Erasmus+ hade under programperioden stor betydelse för internationalisering av utbildningarna och kvalitetsutvecklingen av undervisningen vid SLU. Under perioden reste över 400 SLU-studenter på utbyten med stipendier från Erasmus+, vilket placerar SLU högt bland svenska lärosäten. En stor del av utbytena var länkade till universitetsnätverket *Euroleague for Life Sciences* (ELLS). SLU koordinerade Erasmus+-projekt med en total budget på drygt 2,6 miljoner euro, medan totalbudgeten för alla projekt SLU deltog i uppgick till 27,4 miljoner euro. Merparten av Erasmus+-medlen var knutna till SLU:s deltagande i fyra *Erasmus Mundus Joint Master Degrees* (EMJMD) och finansierade studieavgifter och stipendier. SLU hade även finansiering för samarbetspartnerskap och kapacitetsuppbyggnadsprojekt.

Möjligheter för SLU 2022-2027

Horisont Europa

EU:s ramprogram Horisont Europa (HEU) som löper 2021-2027 och har en totalbudget på 95,5 miljarder euro, förväntas bli betydelsefullt för svensk forskning och innovation. Regeringen har fattat beslut om en nationell strategi för svenskt deltagande i Horisont Europa² och svenska aktörer har uppmanats att utveckla egna målsatta strategier. HEU innehåller flera satsningar och prioriteringar som ligger i linje med SLU:s vision, verksamhetsidé och strategi 2021-2025. Det gör även den övergripande planen *European Green Deal* med de tillhörande strategierna *Farm to Fork* samt *EU Biodiversity strategy for 2030*.

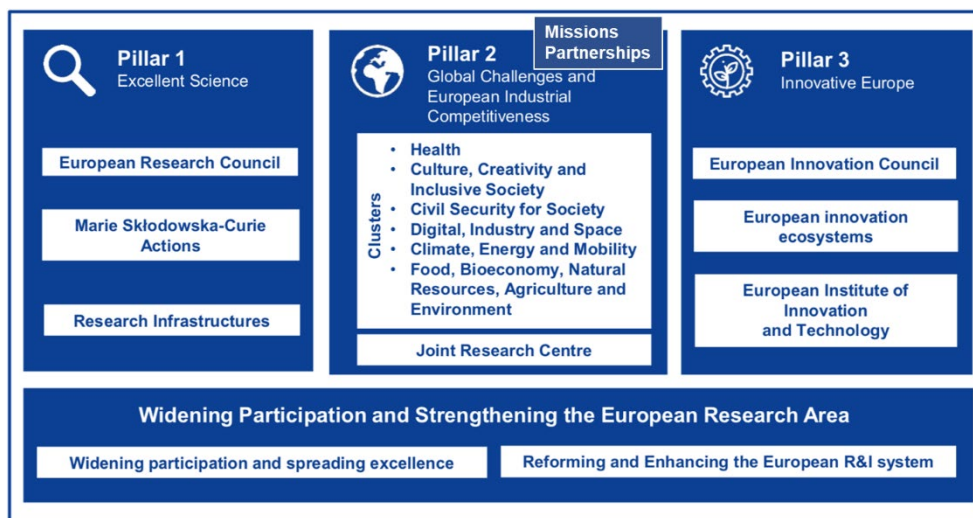
HEU är indelat i tre pelare: *Excellent Science*, *Global Challenges* och *Innovative Europe* (fig 1). Utöver de tre pelarna består ramprogrammet även av *Widening Participation and Strengthening the European Research Area*.

Pelare 1, *Excellent Science*, består av *European Research Council* (ERC) med inriktning mot grundforskning, *Marie Skłodowska-Curie Actions* (MSCA) programmen, som fokuserar på karriärutveckling och mobilitet, samt *Research Infrastructures*, som ska öka

---

² <https://www.regeringen.se/informationsmaterial/2021/10/en-nationell-strategi-for-svenskt-deltagande-i-horisont-europa-20212027/>

tillgängligheten till europeisk forskningsinfrastruktur och stärka det europeiska forsknings- och innovationssamarbetet.

Figur 1. Horisont Europas struktur (Presentation EU-kommissionen)

Ungefär en fjärdedel (26%) av HEU:s totala budget ligger inom pelare 1.

Det finns en möjlighet för SLU att utöka deltagandet inom HEU jämfört med H2020 genom ökat fokus på ERC och MSCA, som båda kan ses som instrument för strategisk rekrytering. ERC-anslag kan bidra till att bygga internationellt ledande forskningskapacitet inom starka forskningsområden/-miljöer. En framgångsfaktor för ERC är att aktivt identifiera, stimulera och stödja potentiella kandidater. Det gäller även för MSCA, som kan användas för rekrytering till forskargrupper, forskarutbildning, karriärutveckling för forskare, europeiskt och internationellt forskningssamarbete och samarbete med näringslivet, samt för att utveckla nätverk och partnerskap.

Pelare 2, *Global Challenges*, utgör ca 56% av den totala HEU-budgeten. Tematiskt ligger delar av *Global Challenges* helt i linje med SLU:s expertis och profil. Det gäller särskilt kluster 6, *Food, Bioeconomy, Natural Resources, Agriculture and Environment*, men även kluster 5, *Climate, Energy and Mobility*, kluster 1, *Health*, och kluster 4, *Digital, Industry and Space*, som alla bör kunna generera utlysningar av intresse och relevans för SLU. Fokus för projekt inom pelare 2 ligger på tvärasektoriell samverkansforskning, med krav på excellens och vetenskapligt, samhällligt och ekonomiskt genomslag.

Inom *Global Challenges* finns även de europeiska partnerskapsprogrammen, vilka samfinansieras av EU-kommissionen, industrin och medlemsländerna, och samlar forskningsfinansiärer, beslutsfattare, forskningsutförare och industri. Partnerskapen är betydelsefulla nätverk inom vilka forskningsagendor och kommande utlysningar utvecklas. En nyhet inom HEU jämfört med tidigare ramprogram är *Missions*, som också ligger inom ramen för pelare 2. *Missions* är fem 'portföljer' av tvärvetenskapliga aktiviteter med syfte att uppnå ambitiösa, mätbara mål med relevans för Europa. Även bland *Missions* finns tematik av relevans för SLU.

För att på bästa sätt utnyttja möjligheterna inom *Global Challenges* krävs aktiv omvärldsbevakning, god planering och framförhållning, strategiskt och långsiktigt nätverksbyggande, samt effektiv information och ansökningsstöd till forskare. För SLU

finns en utvecklingsmöjlighet både i breddat deltagande i och en ökande grad av koordinatorskap för projekt inom pelare 2.

Pelare 3, *Innovative Europe*, är en del av ramprogrammet som fokuserar på att stimulera marknadsskapande forskningsgenombrott och underlätta innovation. Fokus ligger på att stödja innovation och tillväxt av små och medelstora företag genom det Europeiska innovationsrådet (EIC), och bidra till att utveckla ett övergripande europeiskt innovationsekosystem (EIE). Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT) främjar integreringen av företagande, forskning, högre utbildning och entreprenörskap, bland annat genom *Knowledge and Innovation Communities* (KIC).

Widening Participation and Spreading Excellence och ***Reforming and Enhancing the European R&I System***, omfattar åtgärder för att stödja samarbetet inom European Research Area (ERA). Projekt inom detta delprogram koordineras av organisationer i länder som ”släpar efter” i termer av forsknings- och innovationskapacitet, s.k. *widening countries*. Exempel på program som kan vara av intresse för SLU för att utveckla samarbete med dessa länder är *Teaming for Excellence*, *Twinning* och *Excellence Initiatives*.

Erasmus+

Erasmus+ syftar till att bidra till ett mer demokratiskt och resursstarkt Europa genom att stödja kvalitetshöjande åtgärder inom utbildningsområdet. Inom högre utbildning ger Erasmus+ programmet finansieringsmöjligheter för mobilitets-, samarbets- och utvecklingsprojekt. Fokus för perioden 2021-2027 är inkludering, hållbarhet och digitalisering. Programmet har tre huvudpelare: mobilitet (Key Action 1, KA1), partnerskap för samarbete (KA2) och stöd för policyförändring (KA3).

Huvudintresset för SLU ligger inom KA1 och KA2. Inom KA1 finns möjligheter för fysisk och virtuell mobilitet, utökade möjligheter för doktorandmobilitet och flexibla lösningar för praktik. KA1 innefattar även *International Credit Mobility* (ICM), med fokus på utomeuropeisk mobilitet. Inom KA2 erbjuder delprogrammen *Samarbetspartnerskap* och *Kapacitetsuppbyggnadsprojekt* goda möjligheter för att i europeisk samverkan öka kvaliteten inom utbildningarna på SLU.

För att på ett bra sätt utnyttja möjligheterna inom Erasmus+ krävs kunskap om förutsättningarna för de olika utlysningarna, kopplat med en tydlig intern process och stöd för ansökningar. Utveckling av ett mer proaktivt förhållningssätt kan leda till att SLU koordinerar fler Erasmus+ projekt, och därigenom får möjlighet att styra projekten mot specifika kvalitetshöjande aktiviteter i linje med strategiska mål och verksamhetens behov.

Under Erasmus+ ligger också *European Universities Initiative* (EUI), som finansierar fördjupade universitetsövergripande samarbeten. SLU har för avsikt att medverka i en sådan ansökan med ett konsortium baserat på ELLS-nätverket.

Interreg-program

Interreg-programmen finansierar i stor utsträckning tillämpade projekt där företag, organisationer och myndigheter samarbetar för att skapa hållbar tillväxt och minska ekonomiska och sociala skillnader inom Europa. Projekten omfattar regionalt eller gränsregionalt samarbete och samverkan med parter utanför akademien.

För SLU:s del kan Interreg-projekt innebära möjligheter att bedriva praktisk forskning med stor potential för genomslag i breda samverkansprojekt. Projekten kan stimulera och driva samverkan och vara en väg in till samarbete med SLU-forskare för olika aktörer. För framgångsrikt deltagande i Interreg-projekt krävs god förståelse för projektens syfte och förutsättningar, samt medvetenhet om att de kräver hög grad av egenfinansiering och/eller finansiering från andra källor.

Program inom "Naturresurser och miljö"

Programmen av relevans för SLU inom "Naturresurser och miljö" erbjuder möjligheter till forskning i tillämpningsnära samverkansprojekt och utgör basen för vissa uppdrag inom fortlöpande miljöanalys. Även dessa projekt/uppdrag förutsätter hög grad av egenfinansiering och/eller finansiering från andra källor.

Målsättning

SLU:s övergripande målsättning för perioden 2021-2027 är ett breddat deltagande och en utökad finansiering från EU:s program.

- Inom HEU är målet att öka totalfinansieringen med 30% jämfört med H2020. Målsättningen ska uppnås huvudsakligen genom ökat deltagande inom *Excellent science* och inom *Global Challenges*.
- Målsättning för Erasmus+ är att öka finansieringen med 40%. Målsättning ska nås genom ökad aktivitet i KA1 (Mobilitet) och genom att SLU i ökande grad deltar i och koordinerar projekt inom KA2 (Partnerskap för samarbete).
- För Interreg-programmen och programmen inom "Naturresurser och miljö" är målsättningen en bibehållen finansieringsnivå, men en ökad grad av proaktivitet och strategiskt deltagande.

Genomförande

Bedömningar av utlysningars relevans och prioriteringar av ansökningsinsatser görs primärt av forskare och prefekter, i enlighet med respektive institutions strategi och förutsättningar. Ett effektivt verksamhetsstöd är betydelsefullt för att säkra att verksamheten har tillgång till information om aktuella utlysningar samt stöd och rådgivning i ansökningsprocessen.

För att anpassa stödet efter verksamhetens behov krävs regelbunden dialog och avstämning. Andra viktiga faktorer för genomförandet är kompetensutveckling, erfarenhetsutbyte samt omvärldsbevakning, vilka alla kräver aktivt och samordnat engagemang från verksamheten och stödet.

Existerande stöd för genomförande

SLU:s stöd för deltagande i HEU innefattar Grants Office (GO), Lärosäten Syds Brysselkontor (LSiB), fakulteternas forskningssekreterare och, i förekommande fall, EU-team, strategiskt externfinansieringsteam (SET) samt stöd på institutionsnivån och andra delar av verksamhetsstödet.

GO informerar forskare om relevanta utlysningar via web, nyhetsbrev och institutionsbesök. I samarbete med fakulteternas forskningssekreterare/EU-team genomför man riktade informationsinsatser om relevanta utlysningar till forskargrupper,

sk *match-making*. Man anordnar också webinarier, kurser och utbildningar för forskare och administratörer. GO:s forskningskoordinatorer ger stöd till forskare som koordinerar ansökningar till *Research and Innovation Action* (RIA; inom pelare 2), samt till ERC-ansökningar (pelare 1), för vilka man också erbjuder intervjuutbildning. I mån av tid erbjuds stöd även till andra ansökningar, t ex MSCA. Sedan 2019 finns även ett rektorsbeslut om central medfinansiering för ERC-projekt och SLU-koordinerade RIA-projekt (se bilaga 1).

För **andra EU-program** än HEU, utgörs stödet huvudsakligen av GO:s generella stöd (web och helpdesk) samt administrativt stöd och ekonomistöd på institutionsnivån. Institutionsadministratörer och -ekonomier samverkar i ett internt EU-ekonominätverk koordinerat av GO.

När det gäller **Erasmus+**, ansvarar mobilitetsgruppen på Utbildningsavdelningen för ansökan och fördelning av medel till student-, lärar- och personalmobilitet under KA1. Mobilitetsgruppen erbjuder administrativt stöd och rådgivning till alla studenter och anställda som överväger att delta i mobilitet och ansvarar även för utbytesavtal med partneruniversitet. Utbildningsavdelningen erbjuder också stöd till ansökningar inom KA2. Information om Erasmus+ utlysningar, finansieringsmöjligheter, ansökningsprocess och -stöd finns på GO:s sidor på Medarbetarwebben.

Generellt erhålls och sprids aktuella EU-nyheter om policy-utveckling, utlysningar och events genom LSiB bland annat genom ett veckobrev som sprids internt på SLU via GO. LSiB bistår också med omvärldsspaning, kartläggning av strategiska plattformar och nätverk, stöd till att genomföra aktiviteter i Bryssel med mera. SET samlar fakulteterna, GO och andra relevanta funktioner från verksamhetsstödet, och fungerar som ett forum för information, erfarenhetsutbyte och samordning kring extern forskningsfinansiering.

Utvecklingsmöjligheter

När det gäller HEU, finns potential att effektivare nå ut till forskare med information om relevanta utlysningar, sk *match-making*, genom att EU-team (eller motsvarande) etableras vid alla fakulteter för att samarbeta med GO.

Vidare kan stödet för deltagande i Interreg-projekt förstärkas genom att utveckla GO:s websidor med tydligare information om förutsättningar för olika typer av program. SLU kan också mer strukturerat utnyttja interna och externa nätverk, t ex SWARMA, LSiB, ELLS, för att utveckla kunskap och kompetens om externfinansiering.

I takt med att SLU koordinerar fler stora projekt/program, kan det även bli motiverat att knyta en projektstödsfunktion till GO för att stötta projekt i uppstartsfas samt bygga intern projektledningskompetens.

För mer detaljer om stöd och genomförande se tabell 1 nedan.

Tabell 1. Genomförande – aktiviteter och ansvar

	Aktivitet	Ansvar
Information	- Informationsmöten på institutioner	GO, LSiB, mobilitetsgruppen
	- Nyhetsbrev, information om utlysningar	
	- Externfinansieringswebben; https://internt.slu.se/stod-service/externfinansiering/	
	- Helpdesk, funktionsmail: grantsoffice@slu.se , mobility@slu.se	
Kompetensutveckling	- Interna kurser	GO
	- Externa kurser/utbildningar	
<i>Match-making</i>	- Identifiering av och information om relevanta utlysningar till forskare/forskargrupper	GO, EU-team, fosek, LSiB och utbildningsavdelningen
	- EU-team eller motsvarande vid alla fakulteter	Fakulteter
Strategisk rekrytering	- HRS4R-certifiering ³	Personalavdelningen
	- Identifiera och motivera ERC-kandidater	Fakulteter, institutioner
Ansökningsstöd	- Stöd till SLU-koordinerade RIA- och ERC-ansökningar, inklusive koordinatorspremie	GO, utbildningsavdelningen, mobilitetsgruppen
	- Rådgivning för forskare, adm- och ekonomistöd	
	- Intervjuträning ERC-kandidater	
	- Mallar / checklistor för ansökningar och budget	
Omvärldsbevakning och påverkan	- Information om EU-policy och processer	GO, LSiB, forskare
	- Organisera / delta i event och möten i Bryssel	
	- Deltagande i påverkansplattformar / intressegrupper	
Nätverkande och erfarenhetsutbyte	- Deltagande nätverksprogram och -projekt	Forskare och institutioner
	- Utvärderare av ramprogramansökningar	
	- Dela och analysera feedback på ansökningar	
	- Deltagande i universitetsnätverk för stödfunktioner	GO, utbildningsavdelningen
	- EU-ekonominätverk för adm- och ekonomistöd	
	- Internt nätverk för koordinatörer av EU-projekt	
Projektgenomförande	- Uppstartsmöten för större koordinerade projekt	GO
	- Stöd för projektledning	GO

Pågår
Pågår - under utveckling
Saknas

³ <https://euraxess.ec.europa.eu/jobs/hrs4r>

Bilaga 1

Satsningar 2015-2019 för att stärka SLU:s EU deltagande

Flera initiativ togs under perioden för att stärka SLU:s arbete med att öka andelen forskningsfinansiering från EU, bland annat ökade graden av samordning och samarbete i interna och externa nätverk relaterade till forskningsfinansiering, det interna stödet till ansökningar förstärktes och en tydligare modell för medfinansiering av externa projekt etablerades.

Internt och externt samarbete

De interna utvecklingsprojekten RADAR (2015-2017) och Progress (2017-2019), med syfte att stödja institutionernas kapacitet att söka extern forskningsfinansiering med fokus på EU:s ramprogram, pekade på ett behov av ökad dialog och samordning mellan fakulteterna och mellan fakulteterna och verksamhetsstödet som en viktig faktor för framgång. Rektor beslutade därför 2017 att inrätta ett strategiskt externfinansierings team (SET) med representation från fakulteterna och relevanta funktioner från verksamhetsstödet. SET är ett forum för information, dialog och samordning och fungerar också som beredande organ till rektors ledningsråd i frågor gällande extern forskningsfinansiering.

När det gäller externa samarbeten deltar SLU aktivt i ett antal samarbetsnätverk och plattformar på den europeiska arenan vilka syftar till att stärka lärosätets profil på EU-nivå, förbättra bevakningen av och påverkan på EU-policys samt att bygga internationella partnerskap. Exempel på universitetsövergripande nivå är bland annat *Euroleague for Life Sciences (ELLS)* och *Association for European Life Science Universities (ICA)*. Ett annat viktigt nätverk är Lärosäten Syd, ett samarbete mellan universitet och högskolor i södra Sverige. Lärosäten Syd har sedan 2018 ett Brysselkontor (LSiB), med syfte att öka lärosätenas kunskap om, påverkan på och deltagande i EU:s ramprogram.

Stöd i ansökningsprocessen

Förutom bildandet av SET, ledde utvecklingsprojekten ovan till en förstärkning av Grants Office:s (GO) stöd till forskare att skriva och åta sig koordinatorskap för större ansökningar. Genom denna förstärkning har GO kunnat utveckla och diversifiera ansökningsstödet, något som mottagits mycket positivt i verksamheten.

Medfinansiering

RADAR och Progress identifierade även osäkerhet kring medfinansiering som en huvudorsak till forskares och en del institutioners avvaktande hållning till EU-ansökningar. Baserat på detta genomförde SET en analys av dåvarande regler för medfinansiering och föreslog en revidering för rektors ledningsråd, vilket ledde till rektorsbeslut om [nya medfinansieringsregler 2019](#). De nya reglerna ökar tydligheten för medfinansiering, med central medfinansiering för ett antal strategiska finansiärer och utlysningar, samt en tredelad medfinansieringsmodell – institution, fakultet och central nivå står för lika delar – för projekt där det årliga medfinansieringsbehovet överstiger en viss summa.